

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 23.

Fylke: Trams.

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Hillesø.

Emne: Pødselstokke på mandag.

Bygdelag: -

Oppskr. av: Carl Benhøus.

Gard: Marsletten.

(adresse): Box 50, Trams.

G.nr. 9. Br.nr. 1.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke) :/

SVAR

1. Ja.
2. Ja - er nok almindelig.
3. Vi spiste alle samtidig.
4. Samme mat for alle -
5. På kjøkkenet på dagligdag.
6. Enkelt helldag og med husstøvet. Helst i det samme -
7. Pødselstokken hadde - og helst er - sin feste plass med høyre side av bordet når en kom inn, og like ved vindusveggen så man kunne se best mulig - helst utover huset og den veien. Klappbordet var plassert rett til veggen rett under (frank) vinduet -
8. Gada! -
9. Det het "høghordenden" og andet har vist sin hevd er. En "ryggstol" stod stadig ved den plassen og ingen måtte ta plass der så sant "husbunnen" var hjemme. Var hun på fiske sat man - eller en annen vakkert den, for hun "trådte" med maten -
10. Maden - her er vi mange typer av gamle

madamer og unge madamer - . Ved spisning i "stua" er den beste plass nok den same en lenger fra døra og slik at man kan oversigt -

11. "Ja, om det var sål en fisk og slitt vae, men ikke om det var fra jandaarbeid. Det er et flyktende spåens mål når og hvorvidt det er blitt noen alvare gjennemførel forandring med håndvaskinga - . Jah, hva ble tatt av det kan jeg oppleed i° se fra 1871, og tie nå med liten innflytelse ved hjemmets bord. -

12. Grot hadde knest en kassels indidider est på egen tallerken av den heljennede, like fra grøta. Likerå med sodd. Kjøtsuppe. Fisk var på et felles fat og potetene likerå - utskallet. Et beinaget haue for sig sola. - Potetkallet, den fine kume, ble tatt av beheading i småpiller - ikke skåret av så potetene ble redanset til en kasselt kugel, 30-40% kantslisset. Dele potetene kallet i kjøtsuppe, skroptes skallet peat av for kokingen. Man får enno haue sin tallerkenen grot - og likerå kjøtsuppe. Og fiskerpotet felles same for - . Det er enno haue sin melkkopp til grøten - eller haue sitt glass same drukkles av. Eller kume det være en kamme av knuslög, kanskje en liten korballe - for flere - av de ungerne. I o gamle dager var det kjikkemelt til grøten - sømmelt. Nest ble tatt litt grot på skjenn og denne dyppelet i kappsen, gjende tatt melk i skjenn og. Nå tas dels grøten i mumen og så melk med skjenn, om en

ikke var en litte sæp med minnen. - Det
 gjeldes heldes det melk på tallerkener!
 Ved kaffen var det huer sin kaff, slik
 som før - i Karneleens dager. - Men
 det var nok ikke så ut regel at huer
 hadde sin kaff for kaffen og kjæled ble
 anleggelig maskot eller huet bruk -.

13. Neida - ikke guffa på hended. Det ble
 senere samme ånden 12. fastall. Ved besøk
 av fremmede ble det lagt et stort huded
 på hended - en helt annen, eller noen "bedukt"
 - på huded di netke eller annen på den annen-
 side huded.

14. Bane ved spillet (ut sæppe) ble det
 lagt noe skjerpel flathid om rilla.
 - Lilla ble ansket skinnad av åpud og tall
 innvallen og huded av. Så tall var hened i 2
 stykker av hver side. disse ble det lagt 1-2
 lag flathid ut på hver side - det heter
 "kleuring". Man led av kleuringen
 som en kald i enkelte hued og de er skjep-
 fullt sæppe altid, legge og sælget, heldet
 med flere skjepfull sæppe. I gamle dager
 bygg sæppe eller ruggsæppe. Dette var
 helst midagsmat, gjeldes til huded, aldri
 til middag (frokost).

15. Noen var sultskabder for kaffen, andre
 omvendt. Hva skulle en eller gjøre med
 sultet! Selv huer fine folk det var vore.

16. Nei, du skjenter ikke og deitkes ikke av
 skallen slik som i gamle dager.

17. Ved år 1880 var det på gaffel i bruk. Det var
 ikke knyttet gaffel i 70 årene tila vel hos
 handelsmenn

- 18. Åja, kallskivian kände nok vare bräckt men ikke sam regel. Gällene laget sig brukna. Kvinneae brukte de almindelige håndskivene.
- 19. Helst kuer ein skje, brestkje, karuskje, ^{fastinvekte} ~~gela~~ jernskje, tinuskje fram til alla veimåene. Dette gav ikke å vaske for ein sålarkje og man ein gjerde ag. - Det var vaske på skjeene. - Vask au skjeene kan ikke rettles tilhake til oppkarsken au. Før her at det er langt dithen - her word i haustfall. Ja, en ag annen gammel bruk ark fast nok at det var her haue kan stikk ein skje inn og utruddig med handen. -
- 20. Kan ikke sies. En skiffefarretning fra Hilerøyg kaldt år 1724 sees at det var en del "røde tatterkener" - vissuak skuldig. Tatterkener au jannelen en ikke akkurat her, men kappkappen. Det hadde vi i 80-årene. Det var da - og ja, tatterkener au jern blett - fastinvede skuldig; "Fellesfat" en jern utgjunt med - uten i 90 årene (for gut) has en håndskivene innen handet.
- 21. Ikke i 80 årene men, men senere "vaksdükken". Nå sees mel ikke et hard hard - hele dagen.
- 22. Vaksdük. ja. Og vakt hard med dük, sam vaskes for hvert måltid -
- 23. Vaksne fikk de så mye fisk de ønsket og hann tilhese au de hjalp sig selv. Det var mat ble skiftet, "skjefla" en sam brød koken, og spittkikkjet. ikke smør og ost. Dette gjande tussene. Men at hus for ble "skjefla maten" vites ikke, men kände nok brette? Men da var kane kans "ei grebba" men kan "en dott" -
- 24. Ja, flastevad ag. - Se 23.

5161

25. De sam ble skiftet fiskt, eller alderen så nær
 tuade. — Åja, "du veit, glimtan og maten,
 veitjen og slasen" — Men kvinneve var
 ikke behandla som stibou" — i matveien.
26. I "gamle dager" fikk de ikke "et sam
 de ville" — får de sam sån 14-16 år, kanskje
 eldre — får årk. skiftet. De fikk hjelp av
 fæuldrac og sårker — de små. — Ellers er
 det i våre tider yngre sam sies fra —
27. Ja, det var stikk. Sela grøt ble kjøgt före —
28. Mestem i haust et hús leste yngre kjøgt
 handveime får og eller maten. De vakkne
 var det vel mindre nøye med, men stikken
 var der: De "leste kjøgt" (stikk) ikke sang!
 Heida, yngre vakkne leste kjøgt i min
 handsam (1871 - - -). Ja, vak húsforer med
 jølt. Oudet "lese" sier ikke å lese en
 bok men å be gud velsigne maten og å
 takke ^{nam} etterpå. Et barn "leste" var si
 at de fremre leste vers eller ættningen.
 Kjemme i vårt handamstjerne fremre
 vi barn (14-15-åring) handveime
 enten det var fremre de eller ikke —
 Mermere klang, ant, så var for jo yngre
 barn å lese vers, fæstkreime berne
 som hadde vært rausel opp i årkünde,
 enten det er au barn eller leslagen, det
 er bare "platen" som "lites an". — Ritte-
 alen sam bli avvirket —
29. Åja, litt snakk, men det het: "stopp no
 minnen med mat og ikke med prat"!
 Nå må det snakkes for "underhalde"
 du "sjulean" sam de andre —
30. Kilst ikke noe "flimring"!

- 31. Ingen sang ved bordet om de samme år. Var det andre samme sang i huset het det: "Narrau sang med herrau eet" -
- 32. Det måtte være en natvisen som hadde det brovett -
- 33. Barne lekkel far og mor med händen eller endt mållid. Det henger ennå i. Man sier ennå gjerne, "latte far water" eller "maage latte" - "overgått og eglefolk hit hin annen om de er "kacina". Ajå, med håndtak aj. -
- 34. Han hilste først "guddag" og så: "Sigue spisen" -
- 35. Det måtte være en mer daglig gjest eller noe baccide -
- 36. Det var så og en helst så om han mer gjelden.
- 37. Det var så, og følges ennå ganske bra.
- 38. da Raffen hadde fått innpass fikk fremme mede gjerne Natte sig gud Kaffe. Ikke skjelen hule dgen på - men nå verrest det.
- 39. Ja, om han er en likemann. Men ellers kan han ikke sitte alene vilkardt (den fremmede) ått så). Den sam en disparitibel, var og noe -
- 40. Det var mer om skjøps far med den ting.
- 41. Ajå, det synes en at hunde gjøre. En man virkelig "dås" kan man sitte på andre siden av bordet å småprate. Si her en noe tilside - men høytidelig, en det ikke noen grunn hit å gannee og med d medk. Skal bra at man "sill tuggen(e) i hann" - sam et menneskelv lgr.

6 73